

22. juli-senteret

Fordypningstekst

22. juli i det politiske ordskiftet

Av Anne Talsnes, 22. juli-senteret. Publisert i juni 2020.

Umiddelbart etter angrepet ble det at Arbeiderpartiet var selve fienden i terroristens verdensbilde og at Regjeringskvartalet og Utøya var utvalgte mål nedtonet, også fra partiet som ble rammet. Den samlende retorikken skulle sørge for stabilitet i det som kunne bli urolige tider for landet. Noen har hevdet at det har hersket en berøringsangst rundt tematikken. Ingen ville «slå politisk mynt på terroren» og ingen ville bli «slått i hartkorn med terroristen».

Senere har 22. juli i økende grad blitt en del av det politiske ordskiftet. Noen eksempler på betente temaer er fremstående politikeres bruk av begrepet *snikislamisering* i innvandringsdebatten, og påstanden om at det finnes et *22. juli-kort* som kan brukes av medlemmer av Arbeiderpartiet for å oppnå sympati og unndra seg kritikk.

Et vendepunkt kom med daværende justisminister Sylvi Listhaugs etter hvert ikoniske Facebook-innlegg i 2018. Debatten i etterkant av innlegget var ikke bare preget av høy temperatur og sterke følelser, den avdekket også fundamentale forskjeller i forståelsen av terrorens årsaker og konsekvenser blant landets politikere og i befolkningen for øvrig.

9. mars 2018 la justisministeren ut et meme på Facebook med bilde av maskerte, bevæpnede menn fra al-Shabaab-militsen i Somalia med overskriften: «Ap mener terroristenes rettigheter er viktigere enn nasjonens sikkerhet. LIK OG DEL». Listhaugs følgetekst var: «Vi vil inndra pass og statsborgerskap til fremmedkrigere og terrorister raskt og effektivt! Det vil Arbeiderpartiet stemme ned. I kampen mot terror kan vi ikke sitte og toe hendene våre!»

Bakgrunnen for innlegget var et lovforslag fra Høyre og Frp om at staten skulle kunne frata visse personer norsk statsborgerskap uten å måtte gå via domstolene. Lovforslaget ble nedstemt av flertallet i Stortinget dagen før Listhaug la ut bildet på Facebook.

Publiseringen møtte voldsom kritikk fra en samlet opposisjon på Stortinget. Også personer innad i regjeringssamarbeidet kritiserte utspillet. Kritikerne mente at det å beskyldte partiet som ble rammet av terror i 2011 for å sette

22. juli-senteret

nasjonens sikkerhet i fare og legge til rette for terrorister, i beste fall var ufølsomt. Overlevende og etterlatte, Arbeiderpartiet, AUF og andre politiske partier, samt en rekke kommentatorer i pressen, kritiserte utspillet for å ligge tett opp til den type konspirasjonsteorier som finnes mot Arbeiderpartiet og som var en sterk motivasjonsfaktor for Brevik i 2011.

Publiseringen førte til at partiet Rødt fremmet mistillitsforslag mot justisministeren. Et flertall av partiene på Stortinget sa de ville støtte mistillitsforslaget, noe som truet hele regjeringssamarbeidet. Listhaug mente hun hadde blitt forstått i verste mening og beklaget flere ganger i Stortinget. Listhaug valgte å trekke seg som justisminister 20. mars 2018.

Kildeliste

Amundsen, H. C. (2018) *Vi er et lite land, men et stort folk*. Juritzen forlag.

Døving, A. (2013). 'Små barn av regnbuen'. Ulike fremstillinger av det norske fellesskapet i minnemarkeringer og i pressen. I O. Agedal, P. K. Botvar & I. M. Høeg (Red.), *Den offentlige sorgen. Markeringer, ritualer og religion etter 22. juli*. Universitetsforlaget.

Holmes, M. C. S et al. (2018, 20. mars) Ikke en statsråd verdig, *Verdens Gang*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/vmzaxm/stoere-om-listhaugs-begrunnelse-ikke-en-statsraad-verdig>

Klungtveit H. S. (2018, 12. mars) Her er hele ordkrigen om Listhaug, "22. juli-kortet" og "dønn feig" Erna Solberg, *Filter Nyheter*. <https://filternyheter.no/her-er-hele-ordkrigen-om-listhaug-22-juli-kortet-og-donn-feig-erna-solberg/>

Kverndokk, K. (2013). Negotiating Terror, Negotiating Love. Commemorative Convergence in Norway after the Terrorist Attack on 22 July 2011. I C. A. Ingemark (Red.), *Therapeutic Uses of Storytelling. An interdisciplinary Approach to Narration as Therapy*. Nordic Academic Press.

Larsen, M. H. (2019, 20. september) 2009-2019: Ti år med begrepet "snikislamisering", *Dagsavisen*. <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2009-2019-ti-ar-med-begrepet-snikislamisering-1.1588011>

22. juli-senteret

Lenz, C. (2018). 22. juli-fortellinger og forhandlingen om hva terroren skal bety for fremtiden, *Tidsskrift for kulturforskning*, nr.1 2018.

Nilsen, A. B. (2014, 19. november) Siv Jensens holdninger, *Dagsavisen*.
<https://www.dagsavisen.no/debatt/siv-jensens-holdninger-1.450248>

Rafoss, T. W. (2015). Kampen om demokratiet: 22. juli og konstruksjonen av et kulturelt traume. I H. Larsen (Red.), *Kultursosiologisk forskning*. Universitetsforlaget.

Rafoss, T. W. (2015). Meningsløs terror og meningsfylt fellesskap. Stoltenbergs taler etter 22. juli. *Sosiologisk tidsskrift vol. 23*, nr. 1–2, s. 6–28.

Rafoss, T. W. (2018). Hva betydde rosetogene? Rituell samling i et sekulært samfunn. I H. Syse (Red.), *Norge etter 22. juli. Forhandlinger om verdier, identiteter og et motstandsdyktig samfunn*. Cappelen Damm Akademisk.

Skarvøy, L. J., M. A. Andersen & M. (2011, 23. november) Har spilt offer etter 22. juli, *Verdens Gang*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/9PKbd/per-sandberg-i-stortinget-ap-har-til-de-grader-spilt-et-offer-etter-22-juli>

Syse H. (2018). *Norge etter 22. juli. Forhandlinger om verdier, identiteter og et motstandsdyktig samfunn*. Cappelen Damm Akademisk.

Thanem, T. (2018, 20. mars) Sylvi Listhaug gikk av som justisminister: Dette har skjedd, *Verdens Gang*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/MgpOdR/sylvi-listhaug-gikk-av-som-justisminister-dette-har-skjedd>